

# KANTEEL

## kinderopvang



**PEDAGOGISCH WERKPLAN**  
**PA/KDV De Ontdekking**

---

## Voorwoord

Beste ouder of verzorger,

Voor u ligt het pedagogisch werkplan van Kindcentrum De Ontdekking. Kindcentrum De Ontdekking is een samenwerking van Kanteel, – kinderdagverblijf, – buitenschoolse opvang en ATO Scholenkring, – de basisschool, om zo een voorziening aan te bieden waar kinderen van 0 tot 13 jaar terecht kunnen voor opvang, vrije tijd, buitenschoolse opvang en scholing. Het Kindcentrum bestaat uit het kinderdagverblijf van 0 tot 4 jaar, peuterarrangementen groep van 2,5 tot 4 jaar, buitenschoolse opvang en basisonderwijs voor kinderen van 4 tot 13 jaar, met Jenaplan als hart van het Kindcentrum.

U bent in blijde verwachting of wellicht heeft u al een kind. In elk geval bent u op zoek naar een fijne plaats met warme mensen om uw kind met een gerust hart achter te laten als u gaat werken.

We willen u graag vertellen wat we doen en waarom we het zo doen op onze locatie. De vier pedagogische basisdoelen zoals die beschreven zijn in de Wet Kinderopvang vormen het uitgangspunt van dit plan:

- Het waarborgen van fysieke en emotionele vrijheid
- Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen
- Het bevorderen van sociale competentie van kinderen
- Het overbrengen van waarden en normen

Naast dit wettelijk kader zijn ook de pedagogische bouwstenen van Kanteel (zie [www.kanteel.nl](http://www.kanteel.nl)) bepalend voor dit werkplan. Samen met de ouders en medewerkers van onze locatie hebben wij, door het schrijven van dit pedagogisch werkplan, invulling en kleuring gegeven aan deze bouwstenen. In dit plan kunt lezen wat uw kinderen ervaren en zien van onze pedagogische uitgangspunten en keuzes.

Graag stel ik ons aan u voor: Susan Geijsberts is locatiemanager van kinderopvang binnen Kindcentrum De Ontdekking en is eindverantwoordelijk voor de inhoudelijke en organisatorische processen binnen de kinderopvang. Saskia Maaskant is werkzaam als medewerker met taakuren op De Ontdekking. Saskia is vooral verantwoordelijk voor de administratieve processen gekoppeld aan personeelsroosters en kindplanning. Anja Thijssen is directeur onderwijs van Kindcentrum De Ontdekking en is verantwoordelijk voor de inhoudelijke processen binnen het onderwijsgedeelte.

Met vragen of opmerkingen kunt u de pedagogisch medewerkers altijd aanspreken. Uiteraard kunt u ook bij Saskia en/of mij (Susan) terecht. U mag ons ook mailen:

Veel leesplezier! Wij hopen u en uw kind binnenkort te mogen ontmoeten of begroeten.

*Met vriendelijke groet,*

Anja Thijssen  
Directeur KC De Ontdekking  
[directie@kcdeontdekking.nl](mailto:directie@kcdeontdekking.nl)

Susan Geijsberts  
Locatiemanager KC De Ontdekking  
[sgeijsberts@kanteel.nl](mailto:sgeijsberts@kanteel.nl)

## Inhoudsopgave

1. Praktische informatie.....	6
1.1 Adresgegevens Kanteel .....	6
1.2 Adresgegevens locatie.....	6
1.3 Halen en brengen.....	8
1.4 De groepen .....	8
1.5 Peuterarrangementen groep.....	9
1.6 Stamgroep .....	9
1.7 Indeling stamgroepen .....	9
1.8 Beroepskracht-Kind-Ratio (BKR) .....	11
1.9 Ruilservice.....	11
1.10 Afnemen van extra (incidentele) dagen .....	12
1.11 Achterwachtregeling .....	12
1.12 Open deuren beleid.....	12
1.13 Vierogen principe.....	12
1.14 Wennen .....	12
1.15 Extern wenbeleid .....	12
1.16 Intern wenbeleid.....	12
1.17 Specifiek PA.....	12
2. Visie op kind en ontwikkeling bij Kanteel.....	14
2.1 Organisatiemissie .....	14
2.2 Kindbeeld.....	14
2.3 Voor en vroegschoolse Educatie.....	15
2.4 Locatievisie .....	17
3. De dagelijkse praktijk.....	17
3.1 Wennen, begroeten en afscheid nemen voor ouders en kind .....	17
3.2 Voeding, eten en drinken .....	18
3.3 Verschonen en zindelijk worden.....	18
3.4 Slapen .....	18
3.5 Ziek zijn op het kinderdagverblijf/ peuterarrangement.....	19
3.6 Seksualiteit en intimiteit.....	20
3.7 Dagritme, rituelen en overgangsmomenten .....	20
3.8 Bewegen en zintuiglijke ervaren.....	20
3.9 Samen spelen en samen leven.....	21
3.10 Natuur en fysieke omgeving .....	21
3.11 Ordenen, meten en rekenen .....	21
3.12 Geluiden en muziek, dans en beweging.....	22

3.13 Beeldende expressie .....	22
3.14 Verjaardagen, feesten en rituelen .....	22
3.15 De inrichting van de ruimte .....	22
3.16 Activiteitsaanbod op alle ontwikkelingsgebieden .....	23
4. Pedagogisch vakmanschap .....	26
4.1 TALENT.....	26
4.2 Interne coach .....	26
4.3 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires .....	27
5. Volgen en observeren .....	29
5.1 Welke methode, welke vorm.....	29
5.2 SNEL.....	30
5.3 Overdrachtsformulier .....	30
6. Samenwerken met anderen .....	<b>Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</b>
7. Ouders.....	31

## Inleiding

In dit pedagogisch werkplan staan de uitgangspunten van de dagelijkse omgang met de kinderen binnen KDV/ PA De Ontdekking beschreven. We willen u graag vertellen hoe we werken en welke uitgangspunten we hanteren.

De vier pedagogische basisdoelen zoals die beschreven zijn in de Wet Kinderopvang vormen het uitgangspunt van dit plan. Dit betekent dat:

- a. op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en gebogen kunnen voelen;
- b. kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- c. kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden, en
- d. kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Naast dit wettelijk kader zijn ook de pedagogische bouwstenen van Kanteel (zie [www.kanteel.nl](http://www.kanteel.nl)) bepalend voor dit werkplan. De bouwstenen zijn het pedagogisch beleidsplan zoals dat Kanteel breed geldig is. Dit plan is besproken en goedgekeurd door de Centrale Cliëntenraad (CCR) van Kanteel. Samen met de ouders en medewerkers van onze locatie hebben wij, door het schrijven van dit pedagogisch werkplan, invulling en kleuring gegeven aan deze bouwstenen, want iedere locatie is anders. In dit plan kunt u lezen wat uw kinderen ervaren en zien van onze pedagogische uitgangspunten en keuzes.

Dit plan wordt jaarlijks door alle betrokken partijen geëvalueerd. Wij nodigen u uit om met ons in gesprek te blijven over de inhoud van ons pedagogisch werkplan, zodat we dit, waar nodig, bij kunnen stellen.

Bij dit pedagogisch werkplan hoort het document Randvoorwaarden kinderopvang. Hierin staan een aantal belangrijke procedures en werkwijzen binnen onze organisatie beschreven. Deze kunt u vinden op onze website: [www.kanteel.nl](http://www.kanteel.nl).

## 1. Praktische informatie

### 1.1 Adresgegevens Kanteel

#### Kanteel Kinderopvang

Postbus 334

5240 AH Rosmalen

Telefoon: 073-8507850

E-mail: [Info@kanteel.nl](mailto:Info@kanteel.nl)

Website: [www.kanteel.nl](http://www.kanteel.nl)

Afdeling relatiebeheer:

E-mail: [relatiebeheer@kanteel.nl](mailto:relatiebeheer@kanteel.nl)

Telefoon: 073-8511475

### 1.2 Adresgegevens locatie

#### Kindcentrum De Ontdekking

Rijzertlaan 242

5223 JR 's-Hertogenbosch

Telefoon: 073-8507726

Website: [www.kcdeontdekking.nl](http://www.kcdeontdekking.nl)

#### Locatiemanager

Susan Geijsberts

E-mail: [sgeijsberts@kanteel.nl](mailto:sgeijsberts@kanteel.nl)

Telefoon: 073-8507726

Mobiel: 06-36512275

#### Telefoonnummers van de groepen

De Stokstaartjes 073-8507743 of 06-38077760

De Woestijnratjes 073-8507743 of 06-38077760

De Sprinkhanen 073-8507744 of 06-38077754

De Krekels 073-8507744 of 06-38077754

De Pinguïns 073-8507745 of 06-38077761

De Zeehonden 073-8507746 of 06-38077761

De Parels 073-8507747 of 06-38077753

De Diamanten 073-8507748 of 06-38077753

Bso De Poema's 073-8507743 of 06-38077760

Bso de Farao's 073-8507741 of 06-40165013

Bso de Poema's 073-8507741 of 06-40165013

Bso De Maan 073-8507741 of 06-38077756

Bso Saturnus 073-8507741 of 06-38077756

#### Noodnummer: T: 010-2403729

Kanteel heeft een noodtelefoonnummer dat 24 uur per dag en 365 dagen per jaar gebeld kan worden door ouders/verzorgers in geval van nood. Dit is: 010-2403729. Op het moment dat er buiten de opvanglocatie een calamiteit ontstaat bij een kind dat is opgevangen bij Kanteel waarbij ouders en/of een arts informatie nodig hebben over het verblijf bij de opvanglocatie, dan kan het nummer buiten kantoor uren gebeld worden. Call Care neemt de telefoon op met: Kanteel service centrum. Zij nemen de melding aan en beslissen of het daadwerkelijk een geval van nood is. Geval van nood is als er een situatie heerst waarin (de gezondheid van) het kind in gevaar is.

Wat moet er door de ouder aangegeven worden aan informatie bij Call Care:

- Welke locatie betreft het
- Wat is er aan de hand
- Wat voor informatie hebben ze nodig en wie kan de informatie geven
- Telefoonnummer waarop de ouders te bereiken zijn.



### 1.3 Halen en brengen

#### Kinderdagverblijf

Uw kind komt de hele dag:	brengen tussen 07.30 uur en 09.00 uur ophalen tussen 16.00 uur en 18.30 uur
Uw kind komt een ochtend:	brengen tussen 07.30 uur en 09.00 uur ophalen tussen 12.30 uur en 13.00 uur
Uw kind komt een middag:	brengen tussen 12.30 uur en 13.00 uur ophalen tussen 16.00 uur en 18.30 uur

#### Openingstijden Kevers (peuterarrangement)

Uw kind komt een ochtend:	brengen tussen 08.30 uur en 08.45 uur ophalen tussen 11.45 uur en 12.00 uur
Uw kind komt een middag:	brengen tussen 12.30 uur en 12.45 uur ophalen tussen 14.15 uur en 14.30 uur

#### Openingstijden voorschoolse opvang

maandag, dinsdag, woensdag donderdag en vrijdag: 07.30 uur – 08.30 uur

### 1.4 De groepen

De Ontdekking is gehuisvest in een prachtige locatie met veel ruimte en heeft een capaciteit van 147 kinderen per dag. Deze zijn verdeeld over 10 stamgroepen, 2 babygroepen (De Parels en de Diamanten), 3 peutergroepen (de Zeehonden, de Pinguïns en de Krekels), 3 peuterarrangement groepen (de Stokstaartjes, de Woestijnratjes en de Sprinkhanen) en 4 verschillende buitenschoolse opvang groepen. De babygroepen bestaan dagelijks uit maximaal 10 kinderen in de leeftijd van ongeveer 6 weken tot ongeveer 1,5 jaar. De peutergroepen uit maximaal 13 kinderen in de leeftijd van 1,5 jaar tot 4 jaar en de peuterarrangement groepen bestaan dagelijks uit maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar.

In samenspraak met de gemeente 's-Hertogenbosch en Compas 0-13 is er een extra mogelijkheid voor opvang van kinderen die zijn aangemeld maar nog op de wachtlijst staan voor het peuterarrangement. Zo kunnen we al een bijdrage leveren aan hun ontwikkeling voordat ze kunnen starten in peuterarrangementen groep de Stokstaartjes of de Woestijnratjes) Dit groepje kinderen heet de Sprinkhanen. Zij worden opgevangen en begeleid in het lokaal van de Krekels op woensdag en vrijdag ochtend waar op dat moment geen kinderen van de dagopvang zijn. De kinderen stromen zodra de mogelijkheid er is door naar de Stokstaartjes of de Woestijnratjes.

Om de kinderen de zorg en aandacht te geven die zij nodig hebben en verdienen, werken er dagelijks gediplomeerde pedagogisch medewerkers op de groep. Het kan zijn dat er een pedagogisch medewerker in opleiding aan iedere groep wordt toegevoegd. Op deze manier kunnen wij de kinderen extra aandacht geven en we zijn een erkend leerbedrijf en leiden op deze manier onze collega's op voor de toekomst.

Op onze locatie besteden we veel aandacht aan de inrichting van de verschillende ruimtes binnen het Kindcentrum. Door goed ingerichte binnen- en buitenruimtes scheppen wij de voorwaarden voor veiligheid, welzijn en leren de kinderen. Naast dat de ruimtes veilig moeten zijn, willen we dat de kinderen zich er vertrouwd voelen d.m.v. bijvoorbeeld eigen gemaakte kunstwerken/ producten en persoonlijke foto's. Tevens wordt er bij de inrichting van de ruimtes gelet op de aantrekkelijkheid en uitdaging denk hierbij bijvoorbeeld aan het creëren van (speel) hoeken . Hierbij stemmen wij af op de leeftijd en de behoeften van de kinderen en het thema waarmee we op dat moment werken. Dit



alles maakt dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken, te spelen en te leren. Wij zien de ruimte als de derde pedagoog en hechten belang aan een leerrijke inrichting.

De peutergroepen hebben een gemeenschappelijke speelgang die verbonden is met de groepsruimtes. Deze gang is verdeeld in verschillende speelhoeken.

Het buitenterrein hebben wij in verschillende leeftijdsgroepen verdeeld: 0 tot 1,5 jaar, 1,5 tot 7 (een gedeelte kan afgesloten worden als we de keuze maken om niet samen met de basisschool te spelen) en 7 tot 13 jaar. Zo kan ieder kind naar hartenlust en veilig spelen.

### 1.5 Peuterarrangementen groep

Binnen Kindcentrum De Ontdekking zijn er drie peuterarrangementen groepen; de Stokstaartjes, de Woestijnratjes en de Sprinkhanen. Kinderen vanaf 2,5 jaar tot 4 jaar zijn hier welkom. De groep bestaat uit maximaal 16 kinderen. Het peuterarrangement vindt gedurende vier dagdelen plaats. De Stokstaartjes zijn drie ochtenden aanwezig en één middag en de Woestijnratjes zijn twee middagen en 2 ochtenden aanwezig. De Sprinkhanen is een instroomgroep en open op woensdag en vrijdag ochtend.

Kinderen worden spelenderwijs voorbereid op de basisschool. De kinderen worden begeleid door twee pedagogisch medewerkers die een pedagogisch didactisch aanbod verzorgen. Dit aanbod (thema's) wordt gezamenlijk met de onderbouw van de basisschool uitgevoerd en ontwikkeld. Wanneer uw kind naar de Kevers gaat, heeft u eerst een intakegesprek en rondleiding met een van de pedagogisch medewerkers.

### 1.6 Stamgroep

Zo noemen we de groep waar uw kind in geplaatst wordt. Aan deze groep is vaste groepsleiding gekoppeld. Door de overheid is vastgesteld wat de maximale bezetting van kinderen op een groep mag zijn in combinatie met het aantal pedagogisch medewerkers. Daar wijken wij niet van af. Het kan voorkomen dat er op rustige dagen stamgroepen worden samengevoegd. Hierover wordt u altijd geïnformeerd door de pedagogisch medewerkers en wordt u gevraagd om hiervoor toestemming te verlenen.

Het samenvoegen van stamgroepen gebeurt in de ochtend veelal tussen 7.30 en 8.30 uur, bij pauzemomenten tussen 13.15 en 14.15 uur en aan het einde van de dag tussen 17.00 en 18.30 uur. Tijdens het samenvoegen houden wij rekening met de kindaantallen volgens de wettelijke richtlijnen. Er wordt rekening gehouden met het aantal kinderen onder 1 jaar, het vaste gezichten criteria, hoeveel kinderen zijn er onder de 3 jaar. Op het moment dat wij ruilvragen krijgen voor andere dagen zijn wij genoodzaakt om deze criteria als leidend te hanteren om de ruilvragen toe te kennen.

### 1.7 Indeling stamgroepen

Er zijn 10 stamgroepen waar kinderen opgevangen kunnen worden op De Ontdekking.

- Babygroepen: De Diamanten en de Parels. Hier zijn maximaal 10 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1½ jaar aanwezig.
- Peutergroepen: De Zeehonden, de Pinguïns en De Krekels. Hierop zijn maximaal 13 kinderen in de leeftijd van 1½ tot 4 jaar aanwezig.
- Peuterarrangement groepen: De Stokstaartjes en de Woestijnratjes. Hierop zijn maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2½ tot 4 jaar aanwezig. De Sprinkhanen; Hierop zijn maximaal 8 kinderen aanwezig.
- Buitenschoolse opvang: De Poema's, de Farao's, de Sfinxen, de Maan en Saturnus. Voor de werkwijze op deze groepen verwijs ik u door naar het pedagogisch werkplan BSO KC De Ontdekking.

Enkele keren worden kinderen op twee stamgroepen opgevangen. Hiervoor moet u als ouder een formulier ondertekenen.



### 1.8 Beroepskracht-Kind-Ratio (BKR)

In de wet Kinderopvang is vastgelegd wat het aantal toegestane kinderen is ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Hier houden wij ons aan bij Kanteel. In de wet is ook vastgelegd dat we hier 3 uur op een dag (bij een openstelling van 10 uur en meer) vanaf mogen wijken. Kindcentrum de Ontdekking maakt gebruik van de 3 uur regeling. Dit houdt in dat het kindcentrum wettelijk is toegestaan om gedurende maximaal drie uur per dag af te wijken. Er dient tijdens deze BKR afwijking geconformeerd te worden aan de wet IKK\*. Hierbij een overzicht van de momenten waarop wij (conform IKK) afwijken van de BKR:

Voor groepen waarop 2 PM gedurende de dag staan ingepland geldt:

- Tussen 8.00 en 9.00 maximaal 1 uur afwijking BKR
- Tussen 13.15 en 14.15 maximaal 1 uur afwijking BKR (pauze per PM betreft 30 minuten opeenvolgend)
- Tussen 17.00 en 18.00 maximaal 1 uur afwijking BKR

\*Voorwaarden IKK:

- Minimaal de helft van het aantal benodigde PM wordt ingezet gedurende afwijking BKR
- Minimaal één PM aanwezig (plus eventuele achterwacht)

NB: KC de Ontdekking meet en controleert periodiek de BKR afwijk-momenten welke ingezet worden aan de zogenaamde randen van de dag (opening en sluiting). Wanneer blijkt dat e.e.a. niet sluitend is conform wet IKK wordt de inzet van PM aangepast en worden ouders hierover actief geïnformeerd.

### 1.9 Ruilservice

Natuurlijk snappen wij dat ouders soms een dag willen ruilen; dat willen wij als Kanteel dan ook graag mogelijk maken binnen de bestaande spelregels. We zien het ruilen als een service, er kunnen geen rechten aan ontleend worden.

- Ruilen mag binnen 10 werkdagen vóór of 30 werkdagen na de ruildag.
- De ruildag wordt minimaal 1 week voor de betreffende ruildag via het ouderportaal aangevraagd.
- Uiterlijk 2 dagen van te voren hoort u of ruilen mogelijk is
- De ruildag kan alleen worden toegekend indien de groepsgrootte, vaste gezichtenregeling (baby's) en personele bezetting het toelaat.
- We zetten voor ruildagen geen extra pedagogisch medewerkers in.
- Alleen gelijksoortige dagen (dagdelen) kunnen met elkaar geruild worden. Indien er bijv. geen vakantie opvang afgenomen wordt, kan een reguliere BSO dag niet geruild worden tegen een vakantiedag of bijv. een bso middag tegen een studietoend.
- Opvang tijdens studietoend (of dagdelen) bieden we alleen aan bij voldoende afname (minimaal 5 kinderen).
- Het ruilen van feestdagen is niet mogelijk omdat deze dagen worden verrekend. Kanteel Kinderopvang factureert 51 weken op jaarbasis. Indien u een dag ruilt en u kiest er vervolgens voor om toch geen gebruik te maken van die dag komt deze te vervallen.

### 1.10 Afnemen van extra (incidentele) dagen

Het is mogelijk om extra dagdelen af te nemen. Als er op de eigen groep van uw kind mogelijkheden zijn voor het afnemen van extra dagdelen wordt uw kind in principe in de eigen groep geplaatst. We houden hierbij rekening met het wettelijk aantal toegestane kinderen ten opzichte van het aantal pedagogisch medewerkers. Met schriftelijke toestemming van de ouders en voor een vooraf bepaalde periode kan een kind in een tweede basisgroep opgevangen worden.

### 1.11 Achterwachtregeling

Er zijn dagelijks ten alle tijden minimaal twee medewerkers binnen ons Kindcentrum aanwezig.

### 1.12 Open deuren beleid

We proberen ervoor te zorgen dat vriendjes uit verschillende groepen elkaar gedurende de week regelmatig zien en de kans krijgen om samen te spelen. Niet alleen tijdens het buitenspelen maar juist ook bij het binnenspelen, bijvoorbeeld in de speelzaal, de speelgang of op een andere groep. Tijdens deze momenten mag tijdelijk het beroepskracht-kind-ratio losgelaten worden. Uitgangspunt hierbij is dat kinderen op elk moment terug kunnen naar de eigen stamgroep.

Werken met het open deuren beleid heeft vele voordelen. Kinderen hebben meer ruimte en meer ontdekkingsmogelijkheden. Daarnaast raken zij ook vertrouwd met alle gezichten op het Kindcentrum van zowel de kinderen als ook van de pedagogisch medewerkers. Op deze manier is het voor een kind geen grote stap meer als het in een andere groep mag spelen. Soms zijn er andere redenen waarom groepen worden samengevoegd, bijvoorbeeld in vakanties of op rustige dagen. Hierover wordt u altijd geïnformeerd en wordt u gevraagd toestemming te geven.

### 1.13 Vierogen principe

Binnen het KDV en het PA wordt er gewerkt volgens het vierogen principe. Dit houdt in dat gedurende de dag er altijd een volwassene mee kan kijken of mee kan luisteren met de pedagogisch medewerker die alleen met een groep kinderen is. Daarom moet, daar waar een pedagogisch medewerker alleen is vanwege het aantal kinderen, altijd een extra volwassene in het gebouw aanwezig zijn die mee kan kijken of kan luisteren. Hierover wordt u door de locatiemanager geïnformeerd tijdens het intake gesprek.

### 1.14 Wennen

Voor kinderen en voor hun ouders is het belangrijk om te wennen in de groep waarin het kind geplaatst wordt. Dat wennen gebeurt op onderstaande wijze. Wij laten kinderen altijd maximaal twee dagdelen wennen.

### 1.15 Extern wenbeleid

Als uw kind nog geen gebruik maakt van onze opvang, wordt er met u tijdens het intakegesprek een afspraak gemaakt voor een wenmoment op de groep waarin uw kind geplaatst wordt. Dit vindt plaats binnen 14 dagen vóór de start van de opvang. Hier zijn geen kosten aan verbonden. De BKR mag niet overschreden worden voor dit wenmoment!

### 1.16 Intern wenbeleid

Als uw kind al op de dagopvang van Kanteel zit en doorstroomt naar een andere leeftijdsgroep op dezelfde locatie is er ook een moment waarop het kind gaat kennismaken op de groep waarin het geplaatst wordt. Deze kennismakingsmomenten zullen met de ouders afgestemd worden.

### 1.17 Specifiek PA

- **Spelinloop**

Ieder dagdeel wordt gestart met een kwartier spelinloop.

Tijdens dit kwartier kan de ouder rustig met zijn/haar kind spelen. Spelinloop heeft tot doel om het ouder-kind contact én het ouder-ouder contact te stimuleren.

- **Koffieochtenden**

Soms worden er koffieochtenden georganiseerd, b.v. met Kerstmis of bij de introductie van een nieuw thema op de VVE-locaties.

De ontmoetingsfunctie is het belangrijkste doel van zo'n ochtend. Ontmoeting tussen ouders onderling en tussen ouders en medewerkers verhogen de betrokkenheid. Soms gebruiken we deze ochtend ook om belangrijke informatie over het peuterarrangement te bespreken.

- **Uitstapjes**

Aan het einde van het schooljaar wordt er een uitstapje georganiseerd, zoals een bezoek aan de kinderboerderij of een speeltuin. Tijdens een uitstapje staat het samen plezier beleven voorop. In principe gaan we ervan uit dat tijdens een uitstapje elk kind door de eigen ouder begeleid wordt.

- **VVE thuis**

Een aantal keer per jaar worden VVE thuis bijeenkomsten georganiseerd. Hiervoor worden ouders van het peuterarrangement uitgenodigd en één van de pedagogisch medewerkers begeleidt deze bijeenkomst. Ouders worden in deze bijeenkomsten bijvoorbeeld geïnformeerd over het thema maar het kan ook zijn dat iemand wordt uitgenodigd zoals bijvoorbeeld de GGD om informatie te geven over gezonde voeding.

## 2. Visie op kind en ontwikkeling bij Kanteel

### 2.1 Organisatiemissie

Kanteel is een organisatie die bijdraagt aan elke stap van ieder kind op weg naar volwassenheid. Want kinderen zijn de toekomst. Wij geloven in de ontwikkelkracht van kinderen. Daarom stimuleren wij actief de unieke groeimogelijkheden van kinderen.

### 2.2 Kindbeeld

Kinderen groeien op in een voortdurend veranderende samenleving. En de kwaliteiten en vaardigheden die kinderen in de toekomst nodig hebben, veranderen mee. De taak van onze pedagogische professionals is bij kinderen vaardigheden te laten ontplooiën, waarvan we nu weten dat die de komende jaren noodzakelijk zijn, ofwel de 21-eeuwse vaardigheden<sup>1</sup>:

- Samenwerken
- Probleem oplossend denken en handelen
- Creativiteit
- Communiceren
- Sociale en culturele vaardigheden
- Kritisch denken
- Zelfregulering (inzicht in eigen handelen) en
- ICT-geletterdheid (mediawijsheid, ICT en informatie basisvaardigheden en formulering van problemen)



Bij Kanteel kunnen kinderen dit spelend, betrokken en onderzoekend ontdekken. Wij helpen ze om hun natuurlijke nieuwsgierigheid ruim baan te geven en hun eigen talenten te ontwikkelen. Dit doen we door in te spelen op zaken waar kinderen plezier aan beleven, door kinderen aan te sporen en uit te dagen. Want doen is een hele goede manier van denken. We stimuleren hen om niet op te geven en het zelf te doen, fouten te maken en om hulp te vragen. Kinderen maken een individuele ontdekkingstocht en 'reizen' van fase naar fase en nemen al hun ervaringen mee, op weg naar volwassenheid. Kinderen van nu zijn de burgers van de toekomst, daar bereiden we ze bij Kanteel op voor.

De 21-eeuwse vaardigheden hebben we vertaald in onze pedagogische uitgangspunten:

#### **Ik kan het zelf!**

Wij laten een kind dingen zelf doen en geven hiervoor de ruimte en de middelen. Wij luisteren goed naar wat kinderen zelf willen doen en stimuleren hen. Onze locaties zijn zo ingericht dat ze uitdagen tot spel. We noemen dat een rijke speelleeromgeving. Onze medewerkers bieden kinderen een passend activiteitsaanbod aan en ondersteunen kinderen in hun spel. Op deze manier komen kinderen tot betrokken spel en dan wordt spelen leren.

#### **Ik ben niet alleen!**

Op onze locaties hebben we verschillende vormen van groepsopbouw: een babygroep, peutergroep, verticale groep voor kinderen van 0-4 jaar en BSO-groepen met verschillende leeftijdsopbouw. In het Kindcentrum maakt elk kind deel uit van een vaste groep. Deze groep biedt kinderen veel unieke mogelijkheden en kansen. Ze oefenen met samen spelen, leren, ruzies oplossen, je houden aan afspraken, zoeken naar grenzen en verantwoordelijkheid nemen. Aandacht voor een positieve groeps sfeer staat daarbij centraal.

<sup>1</sup>zie voor uitgewerkte toelichting op [www.slo.nl](http://www.slo.nl)

### **Ik mag er zijn!**

We vinden het belangrijk dat ieder kind, jong en oud, elke dag ervaart dat het gezien wordt en er toe doet. Op deze manier ontwikkelt een kind zijn eigen persoonlijkheid met eigenwaarde en zelfvertrouwen. Onze medewerkers hebben oog voor wat kinderen denken, willen en voelen. Ze houden rekening met de behoefte van kinderen aan individuele aandacht, erkenning en bevestiging. Op deze manier wordt het welbevinden van kinderen verhoogd.

### **Ik ben ik en jij bent jij!**

Kinderen groeien op in een wereld waarin veel verschillen bestaan. Verschillen in religie, cultuur, geaardheid en huidskleur maar ook in gezinssamenstelling en het wel of niet hebben van een beperking. Deze verschillen benaderen we bij Kanteel als waardevolle aanvullingen op elkaar. We leren kinderen open te staan en respect te hebben voor ieders leefwereld, gewoonten en gebruiken.

### **Ik kan dit al!**

Een kind is de motor van zijn eigen ontwikkeling! Ze ontwikkelen zich door spelenderwijs te doen, te ervaren en te beleven. Wanneer een kind zelf oplossingen vindt voor problemen waar hij mee te maken krijgt wordt zelfvertrouwen bekrachtigd. Zo ontwikkelt zelfstandigheid. Wanneer kinderen sommige dingen moeilijk blijven vinden dan stimuleren en helpen wij hen. Wij genieten van kinderen die trots op zichzelf zijn als ze ontdekken dat ze iets nieuws hebben geleerd.

### **Hoe geven we dit vorm binnen Kindcentrum De Ontdekking?**

Kindcentrum De Ontdekking is een Jenaplan Kindcentrum. De vraag die centraal staat is "Waarom doen we wat we doen, zoals we het doen?". De 21-eeuwse vaardigheden en uitgangspunten vanuit Kanteel zijn allen te koppelen aan de zeven Jenaplan essenties. De zeven Jenaplan essenties zijn ondernemen, plannen, samenwerken, creëren, presenteren, reflecteren en verantwoorden. In het Jenaplanconcept wordt uitgegaan dat kinderen leren aan de hand van vier basisactiviteiten: gesprek, spel, werk en viering. Er wordt aandacht besteed aan het leren samenleven en verantwoordelijkheid geven aan kinderen. Kindgericht werken staat centraal. Zij leren goed voor zichzelf en voor de groep te zorgen en zij mogen meebeslissen wat en hoe ze leren. Er is veel vrijheid maar er moeten ook samen keuzes en beslissingen gemaakt worden. De houding van de pedagogisch medewerkers wordt gekenmerkt door echtheid, belangstelling voor kinderen en hun leef- en belevingswereld, respect, fijngevoeligheid, wederkerigheid, uitdaging tot groei, maatschappelijke betrokkenheid, een democratische gezindheid, speelsheid en humor.

Naast het Jenaplanconcept werken we met samen met het basisonderwijs en wordt er gewerkt met thema's. Er worden verschillende activiteiten aangeboden om op deze wijze (het risico op) ontwikkelingsachterstanden bij kinderen te verminderen of te voorkomen.

### **2.3 Voor en vroegschoolse Educatie**

Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE) heeft als eerste doel de brede algemene ontwikkeling te stimuleren van kinderen van 2,5 tot 6 jaar. Daarnaast bieden we kinderen die de Nederlandse taal niet of matig beheersen extra ondersteuning in het leren van de Nederlandse taal d.m.v. thema's. Een goede taalontwikkeling tussen 0 en 4 jaar is belangrijk voor het latere leren op de basisschool en voor de totale ontwikkeling van kinderen. Via de VVE-programma's werken we samen met het basisonderwijs actief aan het verminderen of voorkomen van (het risico op) ontwikkelingsachterstanden bij kinderen.

Binnen KC De Ontdekking wordt er gewerkt met thema's waarin verschillende activiteiten aangeboden worden. Een belangrijke doelstelling van VVE is om kinderen zo optimaal mogelijke kansen te geven bij de start van het basisonderwijs. Dit betekent dat zij een goed ontwikkelingsgericht aanbod dienen te krijgen. De tweede doelstelling is om de doorgaande lijn met

de basisschool te versterken, bijvoorbeeld door eenduidig samen te werken vanuit één pedagogische visie en met dezelfde thema's als het thema dit toelaat. Wij zijn een doelgroep locatie, wat betekent dat er meerdere kinderen op deze locatie zitten die in aanmerking komen voor het VVE programma vanuit Compas (in opdracht van gemeente 's-Hertogenbosch).

Alle groepen voeren gedurende een aantal weken hetzelfde thema. Alle pedagogisch medewerkers van de peutergroepen en peuterarrangement-groepen zijn dan ook verplicht om een VVE cursus, leernetwerk te volgen en een verplichte taaltoets te behalen.

Marieke Paanakker is onze VVE medewerker, zij vervangt medewerkers op de groep zodat deze bijvoorbeeld activiteiten voor kunnen bereiden of iets anders kunnen doen met betrekking tot VVE.

Op de Ontdekking wordt er een planning gemaakt waarin per schooljaar 6 grote thema's worden gepland. 2 thema's worden Kindcentrumbreed uitgevoerd. Hierdoor is samenwerking tussen de kinderopvang en basisschool mogelijk en worden binnen het Kindcentrum 'grote voorbereidingen' samen gedaan.

Met behulp van een speciaal daartoe ontwikkelde handleiding en invulformulier worden de thema's doelgericht voorbereid. Welk thema past nu bij onze kinderen? Wat denken we dat de kinderen zouden willen ontdekken binnen dit thema? Wat spreekt juist deze kinderen in deze groep aan? Welke ontwikkelingsdoelen en activiteiten passen juist heel goed hierbij?

Als we het thema "boerderijdieren" hebben dan maken we samen met de kinderen bijvoorbeeld de stallen van de dieren. We bouwen het thema zo uit totdat we alles rondom de boerderijdieren hebben behandeld dat aansluit bij het niveau en de belevingswereld van het kind. Alle handelingen worden duidelijk benoemd. Kinderen reageren erg enthousiast op deze manier van werken en leren zo splendorwijs.

Ouders worden vooraf op de hoogte gebracht van het thema dat we gaan volgen. Het is voor de kinderen natuurlijk extra leuk als er thuis ook aandacht wordt besteed aan het thema dat wij volgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een bezoekje aan de kinderboerderij bij het thema "boerderijdieren".

Wij willen de kinderen vertrouwen in zichzelf en de ander meegeven, ze laten ervaren dat ze competent zijn. We willen de competentie van de kinderen bevorderen door ze te stimuleren en te begeleiden in hun eigen handelen. Dit niet alleen tijdens spel activiteiten maar juist ook in de dagelijkse handelingen.

Uitgaan van het competente kind betekent kinderen de ruimte en mogelijkheden bieden om dingen zelf te doen. Dit kost tijd. Even snel naar buiten is er dan niet meer bij. Het naar buiten gaan wordt een activiteit op zich. Elk kind haalt zijn eigen jas en probeert deze zelf aan te doen. Kinderen helpen elkaar met het aantrekken en dichtmaken van de jas. Als pedagogisch medewerker doe je het voor, moedig je aan, steun je de pogingen die kinderen doen en help je waar nodig.

Aan de hand van een registratiesysteem waarin de ontwikkelingslijnen overzichtelijk op een rij staan, houden wij steeds bij wat we de kinderen wel of niet hebben aangeboden.

Deze lijsten bieden de basis voor medewerkers om kindgericht te werken de hele dag door. De medewerker professionaliseert zich, krijgt kennis van de ontwikkelingslijnen en ontwikkelt zo ruimte om in te spelen op de kinderen. Zij ziet welke doelen al veel aandacht krijgen en ontdekt welke doelen niet van nature aan bod komen en extra geprikkeld moeten worden.

Het kind speelt, de pedagogisch medewerker observeert, ze luistert en kijkt. Wij weten vanuit de ontwikkelingslijnen te herkennen wat het kind 'oefent'. Indien wenselijk weet de pedagogisch medewerker het kind uit te dagen en te prikkelen. We plegen een niveau verhogende interventie indien wenselijk. Op deze wijze stimuleren wij de ontwikkeling van het kind.



## 2.4 Locatievisie

Binnen KC De Ontdekking staan wij open voor alle verschillende kinderen en ouders. Verschillen zijn er in cultuur, godsdienst, persoonlijke leefomstandigheden, karakter etc. Wij staan open voor ieders leefwereld en respecteren iedereen in zijn of haar eigenheid. Opvoeding in ons kind centrum zien wij als het begeleiden van het kind in zijn ontwikkeling, waarbij respect voor zichzelf en de ander heel belangrijk is. Kinderen hebben een natuurlijke drang om te leren en zich te ontwikkelen.

Binnen KC De Ontdekking hanteren wij het Jenaplan concept. Onze visie is, dat kinderen geboren worden met eigen talenten en interesses. De kinderen zijn van nature nieuwsgierig en creatief maar moeten hierin wel gestimuleerd worden. De pedagogisch medewerkers kijken naar wat het kind wil en past daar zijn of haar programma op aan.

Wij stellen ons niet de vraag 'hoe houden wij het kind bezig?' maar 'wat houdt het kind bezig?'

Ieder kind is uniek en verdient ook zijn unieke ontwikkelingskansen. Deze kansen worden volgens de stroming gecreëerd door drie pedagogen. Namelijk de andere kinderen, de volwassenen en de ruimte en materialen die de kinderen tot hun beschikking hebben. Met deze manier van denken en werken geloven wij dat wij het beste uit het kind kunnen halen met aandacht voor zijn of haar individuele eigenschappen en wensen. Binnen ontwikkelingsgericht werken wordt er vanuit gegaan dat de ontwikkeling en opvoeding tot stand komt door een wisselwerking tussen alle betrokkenen. Naast de kansen die wij bieden binnen het kinderdagverblijf, proberen wij ook een doorgaande leerlijn te creëren door u als ouder te betrekken bij het thema. Dit doe wij door middel van brieven over het thema en een lijst van woorden, die op dat moment behandeld worden.

Er is een bewuste keuze gemaakt voor de horizontale groepen (babygroepen en peutergroepen gescheiden). Wij zijn van mening dat wij de baby's een rustige en veilige omgeving kunnen bieden door te werken met babygroepen. Op 1,5 jarige leeftijd zijn de kinderen vaak toe aan ander spel materiaal, andere activiteiten en andere speelkameradjes. De peutergroep biedt hen dan meer aansluiting op al deze uitdagingen. In een peutergroep leren de jonge kinderen van de oudere kinderen. Tegelijkertijd leren de oudere kinderen om te gaan en rekening te houden met de kleinere kinderen en hen te helpen.

## 3. De dagelijkse praktijk

### 3.1 Wennen, begroeten en afscheid nemen voor ouders en kind

Wennen gaat over het opbouwen van vertrouwde relaties en het verwerven van emotionele competenties. Het pedagogische doel is: Kijk, ik mag er zijn! Kinderen in verschillende leeftijdsfase hebben minder of meer moeite met wennen. Zo wennen baby's tot 6 maanden relatief gemakkelijk omdat ze nog weinig onderscheid maken tussen hun ouders en pedagogisch medewerkers. Kinderen tussen 7 maanden en 3 jaar hebben waarschijnlijk de meeste moeite om te wennen en afscheid te nemen. Pedagogisch medewerkers en ouders moeten samen wenprocessen en afscheidsrituelen en begroetingsrituelen ontwikkelen om dit gebeuren zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dreumesen ontwikkelen scriptkennis wat wil zeggen dat ze door herhalende gebeurtenissen al snel doorhebben dat ze bijvoorbeeld na de lunch gaan slapen en dat na de yoghurt papa of mama al snel zal komen om de kinderen op te halen. Wij werken met dagritme kaarten. D.m.v. plaatjes die worden opgehangen kan een kind zien wat hij of zij gaat doen of wat er komen gaat. Wanneer peuters ongeveer 3 jaar zijn begrijpen ze steeds beter waar papa en mama zijn. Ze kunnen voorstellingen maken van mensen en dingen die niet concreet aanwezig zijn. Bijvoorbeeld door in fantasiespel met hun moeder of vader te bellen.

Vanaf de eerste kennismaking wordt er gewerkt aan een goede samenwerking en inzicht in de verschillen en overeenstemmingen tussen de opvoeding thuis en bij ons. Ouders en pedagogisch medewerkers worden partners in de opvoeding.

### 3.2 Voeding, eten en drinken

Kinderen eten en drinken om gezond te blijven en om ervan te genieten. Ze leren hun eigen behoeftes en smaak kennen en ze leren keuzes te maken. Eten en drinken zijn ook een bij uitstek plezierig en sociaal gebeuren. Peuters eten samen aan tafel en hebben samen plezier. Ze kunnen steeds zelfstandiger eten en drinken. In de kern gaat het om gezond, lekker en gezellig. Om het leren van emotionele en sociale competenties. “Kijk, ik mag er zijn” en “kijk, we doen het samen”, Daarnaast zijn motorische competenties heel belangrijk. Kinderen leren zelf eten en smeren zelf hun boterhammen: “kijk, ik kan het zelf”.

Grotere kinderen gaan zelf aan tafel zitten. Ze blijven gemakkelijker enige tijd aan tafel zitten.

Samengevat maken de kinderen de volgende ontwikkeling door:

- baby's; afhankelijkheid en intiem contact met de pedagogisch medewerkers tijdens het voeden, waarbij de pedagogisch medewerkers het bioritme van de kinderen volgen. Wanneer de baby's ouder worden en vast voedsel gaan krijgen, komen ze steeds meer in het dagelijkse ritme terecht van het eten en leren ze samen aan tafel te eten.
- peuters: toenemende zelfredzaamheid door zelf hun boterham te smeren en te kiezen wat ze erop willen. Daarnaast is het tafelmoment gericht op gezelligheid met andere kinderen.

Kinderen worden bij ons positief gestimuleerd om te eten en drinken, maar nooit gedwongen!

Kindcentrum De Ontdekking hanteert hygiënische codes voor het bewaren en gebruiken van voedsel. Ze volgen de adviezen op zoals die zijn beschreven in brochures en op de website van het Voedingscentrum.

### 3.3 Verschoenen en zindelijk worden

Wij zullen uw kind positief stimuleren rond de tijd dat de interesse ontstaat voor het potje en/of het toilet. Hierin vinden wij het belangrijk, dat een kind eraan toe is om naar het toilet te gaan. Het doel is immers dat een kind vrijwillig naar het toilet gaat bij het voelen van aandrang en dat het in bijzijn van de pedagogisch medewerker en andere kinderen, die naar het toilet gaan ervaart, dat het heel gewoon is om een plasje te doen op het potje of de wc. Bij een gemiddelde ontwikkeling zijn de sluitspieren van een kind van 2 jaar voldoende ontwikkeld om zindelijk te kunnen worden. Natuurlijk overleggen we hierover altijd eerst met de ouders. Jonge kinderen worden per dag regelmatig op vaste momenten verschoond of begeleid bij het naar de wc gaan. Uiteraard wordt elk kind zo snel mogelijk verschoond zodra het gepoept heeft.

### 3.4 Slapen

Wij handelen volgens het organisatie protocol veilig slapen. Dit wil zeggen dat wij ernaar streven de aanbevolen temperatuur voor de slaapkamers van 15-18 graden te hanteren. Dit kan echter moeilijk te reguleren zijn door invloed van het weer(bijv. zon op de pui, koude wind), locatie thermostaat(bijv. stadsverwarming) en dus variabel zijn. Wanneer de kamertemperatuur boven de 18°C komt wordt er extra aandacht besteed aan luchten en wordt beddengoed, kleding en het gebruik van een slaapzak, waar nodig, aangepast zodat kinderen niet te warm te slapen worden gelegd.

Op de babygroep gaan de kinderen slapen wanneer we signaleren dat het kind moe is. Ieder kind heeft een eigen bedje, zodat het slapen bij ons vertrouwd wordt. De peuters gaan rond 12:30 uur slapen. Kinderen mogen gaan slapen in hun eigen pyjama of slaapzak, hun speen en vertrouwde knuffels gaan mee. Voor de kinderen moet het slapen gaan gebeuren in een ontspannen en veilige sfeer. Daarbij zijn rituelen belangrijk, bijvoorbeeld met de pyjama aan nog 5 minuten spelen of een boekje lezen. Samen omkleden om naar bed te gaan, even fijn ingestopt worden door de vertrouwde pedagogisch medewerker. Natuurlijk mag het kind eerder slapen als het moe is. Indien nodig helpen we kinderen bij het in slaap komen, bijvoorbeeld door in de slaapkamer te zitten of een verhaaltje te lezen.

Kinderen tot minstens 2 jaar slapen onder een laken en katoenen deken of in een slaapzak. Pas als het kind 2 jaar geweest is krijgt het een dekbedje. Deze maatregel houdt verband met het protocol veilig slapen.

### 3.5 Ziek zijn op het kinderdagverblijf/ peuterarrangement

Ieder kind voelt zich wel eens niet lekker of wordt ziek. Het kan gebeuren dat uw kind tijdens het verblijf op het Kindcentrum ziek wordt of een temperatuur van 38° Celsius of hoger heeft. Echter niet ieder kind wat 38° Celsius of hoger meet, gedraagt zich ziek. Ook een kind dat geen koorts heeft kan zich toch ziek voelen (hangerig, lusteloos, niet willen drinken, geen plasluiers, etc). Daarom nemen wij vanaf 38° Celsius of als een kind aangeeft dat het zich niet lekker voelt, altijd contact met u op om te overleggen of uw kind eerder opgehaald moet of kan worden. Elk kind maakt naar alle waarschijnlijkheid diverse infectieziekten door. Door de verschillende groepssamenstellingen kunnen deze (infectie)ziekten verschillende keren terugkeren. Wanneer er een (infectie)ziekte heerst, informeren wij alle bezoekers van het Kindcentrum volgens vastgelegde afspraken. Wij gebruiken hiervoor informatiekaarten die op de locatie aanwezig zijn. De normen en maatregelen die wij hierin hanteren zijn conform de richtlijnen van het Rijksinstituut voor de volksgezondheid en milieu. Op basis van onze ervaringen achten wij het noodzakelijk dat ouders een ziek kind ophalen, omdat een kind dat zich niet lekker voelt in een groep niet de rust vindt die het op dat moment nodig heeft. Zieke kinderen hebben behoefte aan extra zorg en voelen zich doorgaans het meest op hun gemak bij de ouder/verzorger.

Buiten ziekte kan er helaas ook een ongelukje gebeuren denk hierbij bijvoorbeeld aan een valpartij of een schaafwond. Op de groepen is een EHBO-doos aanwezig en in het gebouw van Kindcentrum De Ontdekking is er altijd iemand aanwezig die een EHBO en/of BHV- diploma heeft. De locatiemanager ziet erop toe dat deze kennis op peil blijft.

Mocht er zich een wat ernstiger ongeluk voordoen, dan nemen wij contact op met de huisarts of een pedagogisch medewerker gaat met het kind naar het ziekenhuis. Er blijft altijd een pedagogisch medewerker bij de overige kinderen. Natuurlijk worden ouders zo snel mogelijk op de hoogte gesteld.

Medische handelingen die vallen onder de Wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) worden niet door het personeel van Kanteel Kinderopvang uitgevoerd.

Indien deze handelingen wel van toepassing zijn op kinderen die binnen onze opvangvoorzieningen worden opgevangen, zal een op de situatie afgestemde- en aangepaste plaatsingsovereenkomst worden vastgesteld.

Wanneer er door het personeel, op verzoek van ouders, aan kinderen medicijnen worden gegeven op de dag dat zij gebruik maken van het Kindcentrum, gebeurt dit alleen als er door de ouders een verklaring medicijnverstrekking is ondertekend. Deze is echter alleen geldig op de dag van ondertekening tenzij overeengekomen is dat er voor langere periode (bijvoorbeeld een kuurtje) een zelfde medicijn verstrekt moet worden. Deze verklaring medicijnverstrekking is bij de pedagogisch medewerkers verkrijgbaar.

#### **Infectieziekten**

Wanneer er infectieziekten worden geconstateerd doen wij melding bij de GGD. Het is ook voor ouders/verzorgers van belang dat als er bij hun kind een infectieziekte is geconstateerd dit door wordt gegeven aan het Kindcentrum.

#### **Weren zieke kinderen**

Zolang kinderen geen koorts hebben en zich niet ziek voelen zijn zij welkom op het Kindcentrum. Wanneer onschuldige infectieziekten zich openbaren heeft de besmetting vaak al plaatsgevonden. Het is de taak van de pedagogisch medewerker om voorzorgsmaatregelen te treffen zoals vooral extra zorg voor hygiëne.

### 3.6 Seksualiteit en intimiteit

Het is belangrijk dat kinderen zich lekker voelen in hun lijf. Hierbij is het van belang in te kunnen schatten op welke leeftijd een kind behoefte heeft aan bepaalde intimiteiten zoals knuffelen, op schoot zitten. Hierbij is acceptatie en respect voor elk kind erg belangrijk.

Wij vinden het van groot belang dat kinderen leren wat vriendschap en liefde is. Dit proberen wij kinderen te leren door kinderen de ruimte te geven om zelf hun grenzen aan te geven, kinderen te laten ervaren wat respect geven en nemen is. Kinderen leren dingen samen te doen en anderen te laten helpen.

Wij willen kinderen op een natuurlijke manier leren omgaan met seksueel gedrag.

Door het bespreekbaar te maken, willen we bepaalde grenzen aangeven. Als kinderen van 0-4 jaar hun geslachtsorganen betasten is dit niet direct aanstootgevend voor anderen en in een gepaste situatie vinden wij dit geen probleem. Kinderen in deze leeftijdsfase hebben hier nog geen enkele bedoeling bij en is het volkomen onschuldig gedrag. Maar er zijn ook grenzen: wij vinden het niet gepast als kinderen bij elkaar aan de geslachtsorganen komen. Dit gedrag zullen we bespreekbaar maken en uitleggen dat het niet kan waar alle kinderen bij zijn. Dit doen we op een manier dat een kind er geen vervelend gevoel aan overhoudt. Kinderen mogen doktertje spelen maar ze moeten de kleren aanhouden.

Wij laten kinderen niet bloot lopen om hygiënische reden maar zeker ook omdat het buitenterrein aan de openbare weg ligt. Wij vragen dus altijd aan de ouders om in de zomer, zwemkleding of zwempluiers mee te nemen.

### 3.7 Dagritme, rituelen en overgangsmomenten

Op de Ontdekking bestaat het dagritme uit verschillende activiteiten zoals leer- speel- en verzorgmomenten: spelen, ontdekken, eten, drinken, handen wassen, opruimen. Spontaan spel wordt afgewisseld met activiteiten die de pedagogisch medewerkers aanbieden. Binnen spelen wordt afgewisseld met buiten spelen. De overgangsmomenten zijn dan belangrijke leermomenten. Ieder kind kan een eigen bijdrage leveren door te helpen met opruimen, klaarzetten en herkennen de rituelen van de groep. We doen het samen en ik kan het zelf.

*Baby's beleven het 'nu'.* Zij hebben nauwelijks een idee van tijd. Door structuur, ritme en rituelen leren zij wat het dagritme is en wordt hun wereld steeds beter voorspelbaar. Dit geeft een grote mate van zekerheid en veiligheid. We laten de overgangsmomenten zo rustig mogelijk in elkaar overgaan. Als een kindje wakker is nemen we even de tijd voor het aankleden en individuele aandacht voordat we gaan eten.

Peuters herkennen al een dagritme. We stimuleren de kinderen te helpen bij het tafel dekken, drinken inschenken en opruimen. We vertellen welke activiteit we gaan doen en wat ze kunnen verwachten. Hierbij maken we gebruik van de dagritmekaarten die op de groep hangen en de verschillende liedjes voordat we een nieuwe activiteit beginnen. De groep is zo ingedeeld dat het speelgoed een vaste duidelijke plek heeft en de kinderen hier zelf bij kunnen. Tijdens het kennismakingsgesprek dat u met de pedagogisch medewerker heeft, krijgt u dit dagritme op papier mee naar huis.

### 3.8 Bewegen en zintuiglijke ervaren

Voor kinderen is bewegen en gebruik van de zintuigen de basis van alle andere vormen van communicatie. Jonge kinderen hebben een spontane drang om te bewegen en om hun zintuigen te gebruiken. Van baby tot kleuter maken kinderen op hoofdlijnen dezelfde ontwikkeling door maar met grote verschillen in tempo.

Plezier in bewegen kan leiden tot een positief zelfbeeld *“kijk, ik mag er zijn”*.

We laten de kinderen ook zoveel mogelijk zelf bewegen, zich omdraaien, baby's regelmatig even op de buik leggen zodat ze leren hun hoofdje op te houden, zitten, kruipen en uiteindelijk lopen. We stimuleren ze om zelf dingen te pakken zodat ze ook een doorzettingsvermogen ontwikkelen. *“kijk ik*

kan het zelf". We weten dat kinderen nieuwsgierig zijn en ze leren om waar te nemen en te onderscheiden. Ook verschillen ontdekken tussen bijvoorbeeld verschillende smaken, geluiden of geuren. "Kijk ik voel, denk en ontdek". We leren ze gebruik te maken van hulp van anderen, niet alleen pedagogisch medewerkers maar ook andere kinderen uit de groep. Zo leren ze om anderen te vertrouwen. "Kijk, we kunnen het samen".

### 3.9 Samen spelen en samen leven

Baby's en peuters zijn nog vaak met hun eigen spel bezig. Ook peuters spelen vaak nog naast elkaar. Als ze wat ouder worden krijgen ze steeds beter in de gaten wat de ander aan het doen is. Het kan zijn dat peuters samen gaan spelen maar we mogen dit niet van peuters verwachten tot hun vierde jaar.

Wij grijpen in situaties in, wanneer we merken dat de veiligheid van uw kind of van een ander kind in gevaar is of als uw kind een situatie als angstig ervaart. Uw kind zal zich veilig voelen als het weet dat de pedagogisch medewerkers over de grenzen van zijn of haar gedrag waken.

### 3.10 Natuur en fysieke omgeving

De natuur heeft een enorme aantrekkingskracht op ieder kind. Ook al zitten we met ons Kindcentrum niet in een bosrijke omgeving, we vinden het wel belangrijk kinderen kennis te laten maken met de natuur. Door de vele ramen in het lokaal kunnen de kinderen vanaf een veilige afstand de wereld om hen heen eens goed bekijken. Natuurlijk is er vanuit iedere groep de mogelijkheid om naar de buitenspeelplaats te gaan om de omgeving nog verder te ontdekken. Baby's hebben plezier als hun zintuigen geprikkeld worden, ze leren door te ruiken, te voelen en te proeven. Vaak gaat dit vanzelf door bijvoorbeeld de wind die plotseling in hun gezicht waait of het gras dat aan hun voetjes kriebelt. Ook peuters gebruiken hun zintuigen volop. Ze zijn gericht bezig met oorzaak en gevolg en experimenteren met hun ontdekkingen. De pedagogisch medewerker verwoordt de ervaringen van de kinderen samen met hen. Ze benoemt bijvoorbeeld de kleuren, de lichaamsdelen en de dieren en planten die gezien worden en praat over de verschillende seizoenen die daarbij horen. Met de vondsten uit de natuur (hoe klein soms ook) kunnen we mooie dingen maken, zoals een schilderij van gedroogde herfstblaadjes of een weg van steentjes. Ook gebruiken we samen met de kinderen alledaagse voorwerpen, zoals een bezem en een schep of spijkers en een hamer.

Bij mooi weer gaan we graag naar buiten met een paar emmers, bakjes en bekers en vullen een grote bak met water, succes verzekerd. In welk bakje kan het meeste water? Hoe vol kan de emmer voordat hij overloopt? Ook de sproeier garandeert in de warme zomermaanden uren speelplezier. We kijken waar de belangstelling van de kinderen ligt en spelen hier zoveel mogelijk op in. Ligt er bijvoorbeeld sneeuw dan spelen we daar buiten mee. Of we nemen de sneeuw mee naar binnen om te kijken hoe deze smelt. Op deze manier kunnen de kinderen de natuur voelen, ruiken en ontdekken.

### 3.11 Ordenen, meten en rekenen

Spelenderwijs zijn kinderen bezig met ordenen, meten en rekenen. Kinderen kijken naar speciale kenmerken van voorwerpen zoals kleur, grootte, smaak. Naar het aantal en hoeveel; veel, weinig maar ook telwoorden; een, twee, drie. De ruimte; boven, onder, naast. De tijd; eten, aankleden, even spelen. Door het ordenen, vergelijken en meten wordt de wereld voor kinderen overzichtelijker. Ze doen dit met concrete voorwerpen die ze hebben in hun spel. Een puzzel laat je aandacht hebben voor kleur, vormen. En als het niet past hoe los ik dit dan op? Ze leren oorzaak en gevolg; verband leggen tussen gebeurtenissen in tijd, als ik met mijn beentjes trappel dan komen er geluidjes uit het mobiel dat in de wieg hangt. Door samen te beleven en deze te verwoorden stimuleren we de kinderen om op onderzoek te gaan, zelf na te denken, te vergelijken, te ordenen en te meten. Pedagogische medewerkers zullen bijvoorbeeld de dagindeling samen met de kinderen bekijken: Wat gaan we doen na het fruit eten? We kijken wie het volste glas met limonade heeft of tellen samen de bekers op tafel.

### 3.12 Geluiden en muziek, dans en beweging

Dansen, zingen, bewegen en muziek maken doen we erg graag op ons dagverblijf. We maken samen een fijne sfeer waarbij kinderen zich prettig voelen en allemaal bij betrokken worden. Jonge kinderen reageren op geluiden van ritselboekjes of de baby-gym boven hun hoofdje. We maken verschillende geluidjes die jonge kinderen nadoen. Kinderen kiezen hun favoriete liedjes om te zingen voor het eten. Samen geluiden maken en bewegen is een groepsactiviteit waarbij de kinderen een sterk wij - samen gevoel bij ontwikkelen. Jij kan ook mooi geluid maken en wat dans jij goed!

Om te spelen met geluiden en bewegingen leren kinderen zich ook te uiten, te imiteren en het is goed voor de motoriek. Het maken van muziek en het bewegen op muziek verbindt kinderen in de groep, het geeft een wij-gevoel en zorgt ervoor dat het kind zich thuis voelt. Binnen het theater is er voldoende ruimte om kinderen de gelegenheid te geven om zichzelf te uitten. Ze kunnen hun eigen toneelstukjes opvoeren en meedansen wanneer er een muziek dvd wordt opgezet.

### 3.13 Beeldende expressie

Ons uitgangspunt is dat kinderen geen product op tafel hoeven te zetten. Wij vinden dat kinderen moeten kunnen experimenteren met materialen en gereedschappen. Wij bieden ze verschillende materialen, verf, papier, plak, klei, zand en water etc. waaruit de kinderen zelf kunnen kiezen. Ze kunnen iets maken of doen en ervaren wat je met de materialen kunt en hoe ze voelen. Samen een kunstwerk maken of iets maken wat je zelf hebt bedacht. Het stimuleert het zelfvertrouwen door ze hun gang te laten gaan en de fantasie de vrije loop te laten. Samen werken door samen te kleuren, kleien of bouwen, materialen leren kennen en ontdekken. Vertel eens wat een mooie tekening heb je gemaakt? Creatief bezig zijn vinden we erg belangrijk. Het gaat tijdens dit proces niet om het resultaat maar om het proces. Misschien lijkt het werkje van uw kind niet op dat object wat het had moeten zijn, maar het belangrijkste is dat het kind er plezier in heeft gehad en heeft mogen experimenteren met materialen.

### 3.14 Verjaardagen, feesten en rituelen

Binnen De Ontdekking worden er regelmatig feestjes gevierd bijvoorbeeld wanneer een kind jarig is. Ouders geven vaak een fotocamera of videocamera mee om het feestje vast te leggen. Er worden van tevoren al slingers opgehangen zodat het kind op een feestelijke groep welkom wordt geheten. *“Kijk, ik mag er zijn”*. Ze krijgen dan een feestmuts van de pedagogisch medewerker, die ze naar eigen keuze op kunnen zetten of juist niet. De muts mag altijd mee naar huis genomen worden zodat ze eventueel thuis nog gedragen kan worden. Op de deur wordt een foto van het kind geplaatst met daarbij een plaat waaraan andere kinderen kunnen zien dat het kind jarig is. Het feest wordt ingeleid met muziek. De jarige mag de kaarsjes van de verjaardagstaart uitblazen en natuurlijk ook een cadeautje grabbelen.

Het is een steeds terugkerend ritueel die sfeer geven aan de groep en voor de kinderen een belangrijke herkenning is. *“Kijk we doen het samen”* De kinderen mogen uiteraard trakteren. Soms blijft papa of mama bij het feestje maar dat hoeft niet.

We vragen de ouders geen snoep te trakteren.

Dan zijn er natuurlijk ook nog feesten zoals Sinterklaas, Kerst, Carnaval en Pasen. Deze feesten zullen in de thema's verweven worden. Verder hebben we natuurlijk ook nog het jaarlijks terugkerend zomerfeest. We hebben dan verschillende activiteiten voor jong en oud. De activiteiten zijn vaak thema gericht, zodat ook nieuwe ouders kunnen zien hoe wij werken.

### 3.15 De inrichting van de ruimte

Op onze locatie besteden we veel aandacht aan de inrichting van de verschillende ruimtes binnen het Kindcentrum. Door goed ingerichte binnen- en buitenruimten scheppen wij de voorwaarden voor veiligheid, welzijn en leren de kinderen. Naast dat de ruimtes veilig moeten zijn, willen we dat de kinderen zich er vertrouwd voelen d.m.v. bijvoorbeeld eigen gemaakte kunstwerken/ producten en

persoonlijke foto's. Tevens wordt er bij de inrichting van de ruimtes gelet op de aantrekkelijkheid en uitdaging denk hierbij bijvoorbeeld aan het creëren van (speel) hoeken. Hierbij stemmen wij af op de leeftijd en de behoeften van de kinderen en het thema waarmee we op dat moment werken. Dit alles maakt dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken, te spelen en te leren. Wij zien de ruimte als de derde pedagoog en hechten belang aan een leerrijke inrichting. De inrichting van de ruimtes proberen we zo veilig mogelijk te houden. In principe mogen kinderen alles zelf pakken, behalve materiaal dat gevaarlijk is in gebruik. Bij de inrichting van de ruimtes is al rekening gehouden met hygiëne: marmoleum op de vloeren zodat deze goed en makkelijk te reinigen zijn.

Alle peutergroepen hebben een huishoek, een leeshoek, een bouwhoek en een themahoek. Door regelmatig de materialen in de hoeken te wisselen of er iets aan toe te voegen proberen we de kinderen te blijven prikkelen. Daar waar mogelijk laten we de kinderen ervaring opdoen met 'echte' materialen. Bijvoorbeeld stro bij het thema Op de boerderij of echte slakken bij het thema Kriebelbeestjes. We werken ook met 'loose parts' oftewel 'losse onderdelen'. Dit zijn materialen die de kinderen op oneindig veel manieren kunnen gebruiken in hun spel. We merken dat deze materialen een enorme aantrekkingskracht hebben op kinderen. Alles is mogelijk, stenen, buizen, wasknijpers, kokers... Ze hoeven niet op een vaste manier gebruikt te worden. Kinderen kunnen zelf kiezen hoe ze spelen met de losse stukjes. Het is niet goed of fout, kinderen zoeken zelf nieuwe mogelijkheden, oplossingen en spelideeën.

Buiten de groepsruimtes is er een grote buitenruimte waar de baby's en peuters gescheiden spelen en worden er regelmatig activiteiten gedaan in de speelzaal van de school. Ook de gangen hebben wij zo ingericht dat deze geschikt is om kinderen te laten spelen. Door het gebruik van de gang ontmoeten kinderen uit andere groepen elkaar, kunnen we de groep splitsen en passend bij het niveau of de leeftijd van de kinderen verschillende materialen of activiteiten aanbieden.

### 3.16 Activiteitsaanbod op alle ontwikkelingsgebieden

Er worden activiteiten aangeboden welke passen bij de ontwikkeling van de kinderen. Hieronder staan verschillende activiteiten uitgewerkt per ontwikkelingsgebied. De ontwikkelingsgebieden zijn: lichamelijke en motorische ontwikkeling, verstandelijk en cognitieve ontwikkeling, sociaal emotionele ontwikkeling en taalontwikkeling.

#### **Lichamelijke en motorische ontwikkeling**

De lichamelijke/ motorische ontwikkeling bij baby's kenmerkt zich onder andere door de snelle lichamelijke groei. Aan het einde van het eerste jaar is het geboortegewicht verdrievoudigd. Pedagogisch medewerkers kunnen baby's stimuleren tot het optillen van hun hoofdje, omrollen, kruipen, zitten, zichzelf optrekken, staan en later lopen. Dit kan bijvoorbeeld door speelgoed net buiten bereik van het kind te leggen of door zelf met handen of andere materialen het kind te helpen bij de handeling. De ontwikkeling van dreumesen verloopt minder snel vergeleken met het eerste jaar. Het accent ligt meer op de ontwikkeling en beheersing van de lichaamsfuncties. Het kind zal steeds evenwichtiger lopen en kan al ergens op klauteren. Pedagogisch medewerkers kunnen de lichamelijke/ motorische ontwikkeling van dreumesen stimuleren door kinderen voorwerpen te laten verplaatsen of kinderen ergens iets uit of in te laten doen. Het kind leert zelfstandiger te eten, dit kan een pedagogisch medewerkster stimuleren. De lichaamsbeweging bij peuters is een stukje groter. Activiteiten welke aangeboden kunnen worden om de grove motoriek te bevorderen hebben te maken met het gooien van een bal, fietsen op een driewieler, lopen op de tenen. Met betrekking tot de fijne motoriek kan dit het aanrijgen van kralen, knippen of knopen open en dicht doen zijn. Kinderen worden nu ook zindelijk en krijgen seksuele nieuwsgierigheid, bijvoorbeeld met doktertje spelen.

#### **Verstandelijk en cognitieve ontwikkeling**

Om de verstandelijk en cognitieve ontwikkeling bij baby's uit te dagen kan een pedagogisch medewerker geluiden, klanken en woorden uitspreken naar het kind. Het kind zal hierop reageren en zelf geluiden en klanken proberen na te bootsen. Baby's zullen het begin van oorzaak en gevolg ontdekken. Ook zullen zij voorwerpen en mensen gaan herkennen en onderscheid zien tussen vreemd en bekend. De eerste woordjes van een dreumes zijn vaak 'papa' en 'mama'. De woordenschat bereidt zich geleidelijk aan uit. Op verzoek zal een dreumes voorwerpen kunnen aanwijzen en wat later ook benoemen. Een activiteit dat dit kan uitdagen bij dreumesen is het kijken van boekjes. Kenmerkend is dat een dreumes impulsief is en weinig zelfcontrole heeft. Hij/ zij verstaat meer dan hij/ zij kan zeggen. "Nee" wordt wel begrepen, maar er wordt niet naar gehandeld. Een peuter kan eenvoudige opdrachten uitvoeren, puzzels maken, iets bouwen met constructiespeelgoed, kan sorteren op kleur en grootte en nog veel meer. Een peuter krijgt te maken met de beginselen van rekenen door middel van vergelijken, tellen en ordenen. Hiernaast krijgt een peuter ook steeds meer het besef van tijd en gaat hij/ zij plannetjes maken. Dit kan alleen door middel van vele verschillende activiteiten bevorderd worden.

### **Sociaal emotionele ontwikkeling**

Een baby heeft lust- onlustgevoelens. Dit drukt zich uit in lichaamstaal, bijvoorbeeld huilen. Wanneer hij/ zij vervolgens opgepakt wordt kalmeert dit. Kenmerkend is de directe behoeftebevrediging en aandacht. Eenkennigheid is in deze fase veelvoorkomend. Een baby heeft hierbij een voorkeur voor vertrouwde personen en heeft scheidingsangst. Spelletjes met bekende volwassenen geven de baby een groot plezier. Een dreumes raakt steeds meer geïnteresseerd in andere kinderen en loopt deze achterna. De eenkennigheid wordt minder maar nabijheid van een vertrouwde volwassene is wel wenselijk. In deze fase groeit ook het zelfbewustzijn. Een peuter kan tevreden naast andere kinderen spelen. Het delen van speelgoed met meerdere kinderen is een lastige taak. De spanningsboog van kinderen is kort. Activiteiten waarin peuters geïnteresseerd zijn hebben te maken met huishoudelijke klusjes. Pedagogisch medewerkers kunnen kinderen vragen te helpen met het dekken en afruimen van de tafel bij eetmomenten. In het spel bootsen kinderen het gedrag van volwassenen graag na. Dit wordt gestimuleerd in hoeken zoals een huishoek. De eigen wil van het kind wordt sterker en gaat op zoek naar grenzen. Later gaan peuters steeds meer samen spelen met andere kinderen. Ook zal hij/ zij uitstel van bevrediging behoefte kunnen accepteren en leer hij/ zij op de beurt te wachten. Een peuter kan steeds beter zijn gevoelens uiten en beheersen waardoor driftbuien zullen afnemen. Typisch voor peuters is dat het kind rollenspellen speelt om grip te krijgen op dagelijkse situaties. Hieraan kunnen pedagogisch medewerksters ook deelnemen.

### **Taalontwikkeling**

Vanaf 4 á 5 maanden start de brabbelfase, hiervoor maakt een baby zich kenbaar met huilen en diverse geluidjes welke de stembanden stimuleren. Vanaf 6 maanden oefent hij klanken met intonatie en komt er onderscheid in volume en toonhoogte. Baby's zullen steeds bewuster klanken nabootsen. Fluisteren lokt baby's uit tot imitatie. Vanaf ongeveer 11 maanden kan een baby simpele verzoeken uitvoeren en gebaren interpreteren en er het juiste geluid bij maken. De eenwoord-fase start tussen de 12 en 18 maanden. Dreumesen kunnen woorden nabootsen maar zij babbelen nog veel. Steeds meer woorden krijgen een betekenis. Dreumesen worden gestimuleerd ja en nee te zeggen. Ja zeggen is lastiger dan nee zeggen. Wanneer een dreumes richting de peuter leeftijd gaat, gaat hij/ zij steeds meer zinnen van twee woorden maken, zoals 'melk heet'. Dubbele medeklinkers worden vaak nog verkeerd uitgesproken. De pedagogisch medewerker geeft het goede voorbeeld en maakt hier een volledige zin van. In de peuter-fase verdwijnt het babbelen en wordt het echt praten. De uitspraak verbetert. Pedagogisch medewerkers zijn hier alert op en verbeteren het kind daar waar mogelijk door de gehele zin goed te corrigeren. De woordenschat breidt zich snel uit en het kind zal eenvoudige vragen stellen. Pedagogisch medewerkers bevorderen dit door het kind iets te laten vragen wanneer hij/ zij iets wil en niet direct op een gil of huiltje te reageren. Oudere peuters zullen steeds meer wat en waarom vragen stellen. Ook zullen oudere peuters steeds meer verhalen willen vertellen maar zal de zinsopbouw nog niet geheel kloppen. Pedagogisch



medewerkers letten hier op en stimuleren kinderen het goed te zeggen door het zelf juist voor te zeggen en het kind het te laten herhalen.

#### 4. Pedagogisch vakmanschap

Wij werken met vakmensen met een gedeelde passie. De werkwijze is gericht op de ontwikkeling van kinderen maar ook op die van zichzelf en hun team. Iedere collega heeft andere kwaliteiten en ervaringen. Deze worden binnen het team benut en vormen een inspiratiebron voor collega's. De diversiteit in het team maakt dat medewerkers van elkaar kunnen leren. Want net als de kinderen, moeten ook zij soms juist iets doen om andere talenten te ontwikkelen.

##### 4.1 TALENT

Bij Kanteel werken we met TALENT\*. Hiermee bedoelen we de vaardigheden die pedagogisch medewerkers gebruiken om professioneel en positief bij te dragen aan de ontwikkeling van ieder kind. (\*'TALENT' is afgeleid van de interactievaardigheden zoals door het NCKO onderzocht en geadviseerd.)

##### **T** Talent ontwikkelen van ieder kind

Onze pedagogisch medewerkers weten in welke ontwikkelingsfase een kind zich bevindt. Ze volgen structureel ieder kind in zijn ontwikkeling en sluiten aan bij de behoeftes en interesses van het kind. Ze scheppen de juiste omstandigheden waardoor kinderen de volgende stap in hun ontwikkeling kunnen zetten. Zij werken actief aan de talentontwikkeling van ieder kind. Er is daarom iedere dag voor ieder kind weer iets te beleven en te leren bij Kanteel.

Ook als kinderen hier extra steun bij nodig hebben, dan kunnen wij kinderen dit bieden. Hiervoor werken wij op een aantal locaties met een voor- en vroegschoolse educatieprogramma. (VVE).

##### **A** Autonomie respecteren

Kinderen hebben een innerlijke drang om de wereld te leren kennen en te begrijpen. In deze ontdekkingstocht laten kinderen al heel jong een eigen wil en eigen karakter zien. Doordat wij dat erkennen en stimuleren bouwt een kind zelfvertrouwen op en een positief gevoel over zichzelf. Wij respecteren de eigen oplossingen en ideeën van kinderen. Hoe ouder een kind wordt, hoe meer het zelf zal willen en kunnen doen. Wij geven kinderen hiervoor de mogelijkheid en de ruimte. In ons werk staat daarom kindparticipatie centraal. Hiermee willen wij de autonomie van kinderen actief stimuleren door ze uit te nodigen om mee te denken, zelf beslissingen te nemen, dingen uit te proberen en problemen op te lossen. Bij kindparticipatie gaat het niet om eenrichtingsverkeer, maar om een wisselwerking tussen de kinderen onderling en de pedagogisch medewerkers.

##### **L** Leiding geven en structuur bieden

Vrijheid en structuur hangen nauw met elkaar samen. Kinderen de vrijheid geven in het maken van eigen keuzes werkt het beste in een omgeving waar regelmaat en structuur aangebracht zijn en waar grenzen worden gesteld. Dit draagt bij aan het gevoel van veiligheid en welbevinden van een kind. Onze pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de belangrijke rol die ze hebben in het bieden van deze veiligheid. Zij helpen kinderen om hun gedrag te sturen en leren hen de regels te begrijpen en zich hieraan te houden. Deel uitmaken van een stabiele groep met vaste pedagogisch medewerkers en het aanbieden van een programma met een dagritme en regelmaat geeft kinderen houvast en gevoel van veiligheid, zij weten wat hen te wachten staat. Want waar je veilig voelt kom je tot ontwikkeling.

##### **E** Emotioneel Steunen

Emotionele steun van een volwassene zorgt ervoor dat kinderen op verkenning gaan en zich ontwikkelen. Hiervan zijn onze medewerkers zich altijd bewust. De pedagogisch professionals op de groepen hebben oog voor kinderen. Door goed te kijken naar een kind en door te proberen te begrijpen wat het bedoelt, kan de medewerker op de juiste manier op een kind reageren. Het creëren van een emotioneel veilige plek staat centraal in ons dagelijks werk. Als een kind ontspannen

is, openstaat voor de wereld en goed in zijn vel zit, dan komt het tot optimale groei. Het is onze taak om hier zorg voor te dragen.

#### **N** Naast elkaar en samen leren spelen

Kinderen uit zich vanaf hun geboorte als sociale wezens. Door ervaringen te delen met andere kinderen en volwassenen, door samen dingen te doen en door de communicatie die daarmee gepaard gaat geven kinderen betekenis aan hun ervaringen. Een groep op een Kindcentrum is een unieke leerplek voor kinderen. Zij doen hierbij positieve en negatieve ervaringen op. Als pedagogisch medewerker heb je door je manier van ondersteunen en begeleiden veel invloed op de manier waarop interacties tussen kinderen verlopen. Door zelf positieve interacties met kinderen aan te gaan, bevorder je ook positieve interacties tussen kinderen onderling. De pedagogisch medewerkers zoeken altijd naar een goede balans tussen het kind als individu en de groep, tussen samen en alleen. Maar ook tussen jongste en oudste kind in een groep.

#### **T** Taal is de basis

Communicatie, verbaal en non-verbaal, vormt de basis van het werk van de pedagogisch medewerker op de groep. Alles is communicatie: een baby die je met een pruillip aankijkt, een peuter die aan je hand trekt of een schoolkind dat je van alles wil vertellen. Voor kinderen is taal dé manier om de wereld beter te leren kennen. Door met kinderen te praten leren zij de taal kennen en gebruiken. Pedagogisch medewerkers benoemen wat er gebeurt en bereiden kinderen voor op situaties, leggen deze uit en helpen kinderen gedachten en gevoelens te verwoorden. Wij vinden communicatie de belangrijkste basis voor alle ontwikkeling.

### 4.2 Interne coach

In het schooljaar 2018-2019 zijn we op de Ontdekking gestart met het project “Interne coach” Als interne coaches begeleiden Marieke Paanakker en Cindy Hooijmans alle pedagogisch medewerkers door te komen observeren, filmen en modellen in de groep en met de pedagogisch medewerkers in gesprek te gaan. We gebruiken een meetinstrument genaamd “Basishouding pedagogisch medewerker” om zicht te krijgen op de competenties van de pedagogisch medewerker. Daarnaast is er structureel overleg over het bovengenoemde onderwerpen.

### 4.3 Inzet beroepskrachten in opleiding/stagiaires

Bij Kanteel willen we graag investeren in het TALENT van de toekomst daarom werken we op alle locaties met studenten van verschillende opleidingen.

Door het aanbieden van stageplaatsen:

- werken wij daadwerkelijk mee aan het opleiden van toekomstige beroepsbeoefenaars;
- kunnen wij onze kennis overdragen;
- leggen wij contacten met de beroepsopleidingen;
- blijven we op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen;
- vergroten we de bekendheid van onze organisatie;
- verwerven we nieuwe medewerkers;
- krijgen we een frisse kijk op vanzelfsprekendheden;
- kunnen we beoordelen welke beroepsopleiding het beste aansluit bij bepaalde functies.

Een goed leerklimaat draagt er toe bij dat de werkomgeving een leeromgeving wordt. De student is tijdens de werkuitvoering bezig met werken en leren tegelijk (werkomgeving). In deze omgeving doet

de student ervaringen op en dat maakt de werkomgeving tot een leeromgeving. Dit betekent dat van alledaagse handelingen en situaties, leersituaties gemaakt worden. De werkbegeleider zorgt ervoor dat de werkomgeving ook een leeromgeving kan zijn zodat de student kan groeien in het leerproces. De houding, de begeleidingsstijl en het vermogen tot organiseren van de werkbegeleider spelen hierbij een belangrijke rol. De taken van een beroepskracht in opleiding/stagiaire PW3 zijn boventallig. De taken worden uitgevoerd onder supervisie van de werkbegeleider en zijn gericht op het uitvoeren van de dagelijkse praktijk van het werken als toekomstige pedagogisch medewerker. De opleidingscoördinator/praktijkopleider begeleidt in samenwerking met de werkbegeleider de student planmatig binnen het Competentie Gericht Onderwijs De afspraken zoals geformuleerd in het stageboek rondom opdrachten, gesprekken, verslagen etc. zijn leidend binnen dit proces. De werkbegeleider en de student nemen deel aan intervisiebijeenkomsten en interne trainingen. Vrijwilligers op gebied van ondersteuning van huishoudelijke taken zijn in bezit van een geldig VOG en worden begeleid door een pedagogisch medewerker en een jobcoach van de organisatie Werkpad.

## 5. Volgen en observeren

### 5.1 Welke methode, welke vorm

De pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering. Bij het structureel observeren van de individuele ontwikkeling en welbevinden van de kinderen wordt gebruik gemaakt van observatie instrumenten.

Wij werken met het kind volgsysteem van de CED groep. Dit bestaat uit 3 onderdelen: Zo doe ik, Zo praat ik, Zo beweeg ik. Elk kind krijgt zijn eigen 3 observatieboekjes. Om de 5 tot 6 maanden wordt er per kind geobserveerd en een vragenlijst ingevuld door de pedagogisch medewerkers. Hierdoor kunnen we de ontwikkeling van uw kind volgen. Aan de hand van het kind volgsysteem worden de oudergesprekken gevoerd. Daarnaast worden de resultaten besproken in het groepsoverleg van pedagogisch medewerkers en locatiemanager. Aan de hand hiervan wordt de werkwijze op de groep besproken en waar nodig aangepast.

Op het KDV, PA en BSO wordt gewerkt met mentoren. Dit zijn vaste pedagogisch medewerkers op de groep, die verantwoordelijk zijn voor het observeren en bijhouden van de ontwikkeling en het welbevinden van een aantal kinderen. Kinderen worden in een stam /basisgroep geplaatst met vaste pedagogisch medewerkers, zodat zij met elkaar vertrouwd kunnen raken en een band op kunnen bouwen. Alle pedagogisch medewerkers hebben contact met de ouders, maar het contact over de ontwikkeling van een kind gebeurt door de mentor. Voor een kind bij de BSO is de mentor een eerste aanspreekpunt. Ouders worden tijdens een intake via een formulier op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. Bij langdurige ziekte/ afwezigheid van een collega of bij een wisseling in personeel, zullen wij het kind en de ouders op de hoogte brengen wie de vervangende mentor is.

Ook wordt de ontwikkeling en welbevinden van kinderen intern besproken tijdens de groepsoverleggen met de pedagogisch medewerkers van de groep van uw kind. Als pedagogisch medewerkers iets opvalt in de ontwikkeling van uw kind of het vermoeden heeft dat er iets aan de hand is met uw kind dan wordt dit met de ouders besproken of ze dit herkennen en wordt afgesproken welke stappen ondernomen moeten worden. Wij proberen aan alle kinderen de ondersteuning te bieden die het kind nodig heeft. Dit doen wij niet alleen. We werken nauw samen met zorgpartners uit de wijk of omgeving.

Ons uitgangspunt hierbij is dat we alles doen in overleg met ouders want ouders kennen hun kind het beste. De pedagogisch medewerker of de locatiemanager zal u hierover altijd uitgebreid informeren.

De pedagogisch medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van observeren en communiceren zodat ze op een verantwoorde manier de zorgbehoefte van kinderen in kaart kunnen brengen en hierover in gesprek gaan met ouders.

Het stappenplan basiszorg op een Kindcentrum\_(zie bijlage) is de werkinstructie voor medewerkers in het geval zij problemen signaleren bij een kind. Dit stappenplan wordt in de gemeente 's-Hertogenbosch gemeente breed gehanteerd in het kader van de Ondersteuning structuur 0-13. De kinderen waar zorg over is worden besproken in de kind-bespreking 0-13 waarbij u als ouder ook aanwezig bent. Samen met u wordt gekeken naar de beste ondersteuning voor uw kind.

Bij vermoeden van mishandeling of misbruik geldt een ander plan van aanpak. Wanneer er een vermoeden van kindermishandeling of seksueel misbruik is, hanteren we binnen Kanteel de wettelijk verplichte Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die is vastgelegd door de Brancheorganisatie Kinderopvang. Alle pedagogisch medewerker bij Kanteel zijn hiervan op de hoogte.

## 5.2 SNEL

In de gemeente 's-Hertogenbosch wordt bij alle kinderen in de kinderopvang of het peuterarrangement op de leeftijd van 2 jaar en 8 maanden de SNEL 30-33 maanden afgenomen. Het doel van deze test is om zo snel mogelijk in te kunnen springen als uw kind kans loopt om een taalachterstand te ontwikkelen. We werken hierbij nauw samen met de jeugdverpleegkundige. U wordt over deze test op uw locatie verder geïnformeerd. Ook zullen wij voor de afname van deze test vooraf uw toestemming vragen.

## 5.3 Overdrachtsformulier

In een overdracht formulier staat de ontwikkeling van het kind omschreven. De leerkracht en mentor van de BSO worden op deze manier op de hoogte gebracht van de vaardigheden. Ook weten zij hierdoor wie het kind heeft begeleid op het kinderdagverblijf en hierdoor kan er eventueel een terugkoppeling plaatsvinden. Voordat wij dit formulier bespreken met de basisschool en de BSO, krijgt u het uiteraard eerst zelf te lezen en vragen wij u toestemming om deze informatie te delen. Als uw kind vanuit kinderopvang of peuterarrangement doorstroomt naar de basisschool, vindt er een warme overdracht plaats met de leerkracht, u als ouder en de mentor van uw kind. Als uw kind vanuit kinderopvang of peuterarrangement doorstroomt naar de BSO, vindt er een warme overdracht plaats met de nieuwe mentor van de BSO. Gaat uw kind naar een andere basisschool of BSO, dan sturen wij het overdrachtsformulier met uw toestemming op naar de basisschool waar uw kind naar toe gaat. Hierbij kan eventueel telefonisch een mondelinge toelichting bij worden gegeven.

## 6. Samenwerken met anderen

We doen het samen, dat is ons uitgangspunt.

In alles wat we doen proberen we de leefwerelden waarin kinderen opgroeien te verbinden: thuis, kinderopvang, buurt en school. Zo creëren we een emotioneel positief klimaat waarin kinderen kunnen groeien en ontwikkelen.

Partners waarmee wij samen werken zijn, het onderwijs (doorgaande ontwikkelingslijn 0-13), het consultatiebureau, partners in de wijk en jeugdzorg.

## 7. Ouders

Een gelukkige en veilige kindertijd gun je ieder kind. Ouders zijn de eerste en belangrijkste opvoeders om daarvoor te zorgen. Wanneer een kind naar een van onze locaties komt, willen wij daar graag een steentje aan bijdragen. Hiervoor is een open en positieve samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers belangrijk. Daarom gaan we regelmatig met ouders in gesprek over wat een kind meemaakt, hoe het zich ontwikkelt en of er eventuele zorgen zijn.

In de relatie met elkaar, staan duidelijke en eerlijke communicatie en wederzijds begrip, centraal. Mondeling en schriftelijk wisselen we informatie uit over dagelijkse zaken en belangrijke gebeurtenissen. Ieder jaar zijn er oudergesprekken waarin de ontwikkeling en het welbevinden van het kind centraal staan. We vinden het ook belangrijk dat ouders elkaar ontmoeten, daarom vieren we samen feest of organiseren we ouderbijeenkomsten.

### 3-maanden evaluatie

Wanneer uw kind ongeveer drie maanden op de locatie is, vragen wij u online een evaluatieformulier in te vullen en wordt u uitgenodigd voor een gesprek met de mentor van uw kind. In dit gesprek bespreken we hoe het met uw kind gaat op de groep en hoe u de opvang ervaart. Naar aanleiding van dit gesprek kunnen er, indien nodig, aanpassingen gemaakt worden.

### Communicatie

Voor ieder thema wordt u door ons geïnformeerd d.m.v. een ouderbrief. Hierin staat informatie over het thema dat we gaan volgen. Daarnaast kunnen de medewerkers van de groep van uw kind uw medewerking vragen met betrekking tot het thema. Deze hulp kan variëren van het meebrengen van materialen die aansluiten bij het thema tot uw eigen hulp bij het maken van een uitstapje (PA) of een activiteit. Verder krijgt u van ons een woordenlijst met daarop de woorden die centraal staan gedurende het thema. Gedurende het thema maken we gebruik van een prentenboek. Het zou voor de kinderen dan ook erg leuk zijn als u dit boek zelf thuis ook voorleest of op een andere manier aandacht besteed aan het thema dat wij binnen De Ontdekking volgen.

### 10-minuten gesprek

Wij vinden het erg belangrijk dat kinderen zich prettig voelen bij ons op het Kindcentrum. Om hier zicht op te hebben, observeren wij de kinderen a.d.h.v. het observatiesysteem Zo ben ik, Zo praat ik, Zo beweeg ik. Deze observaties vinden op vast gestelde leeftijdsmomenten plaats. U wordt ingelicht wanneer de observatie ingevuld is. Aan de hand van deze observatie wordt u, uitgenodigd om deze bevindingen samen met de pedagogisch medewerker te bespreken. Uiteraard kunt u, wanneer u daar behoefte aan heeft, tussendoor vragen stellen over de observatie en eventueel deze resultaten met de pedagogisch medewerker bespreken.

### Oudercommissie

Bij Kanteel is de inspraak van ouders op verschillende manieren mogelijk. Elk Kindcentrum of locatie heeft een eigen oudercommissie waarin ouders mee kunnen praten over de manier van werken op het Kindcentrum. De locatiemanager is altijd bij deze vergaderingen aanwezig.

De verschillende oudercommissies zijn verenigd in de Centrale Cliëntenraad (CCR). Binnen de CCR krijgen ouders de mogelijkheid om mee te praten over de besluitvorming en beleidsvoering van Kanteel Kinderopvang.

We hebben ook een klachtenprocedure waarmee ouders zowel klachten als tips en verbeterpunten kunnen delen. De locatiemanager kan u hier meer over vertellen, ook kunt u kijken op onze website. Mocht uw klacht niet naar tevredenheid worden afgehandeld dan kunt u altijd contact opnemen met het Klachtenloket Kinderopvang ([www.klachtenloket-kinderopvang.nl](http://www.klachtenloket-kinderopvang.nl)).

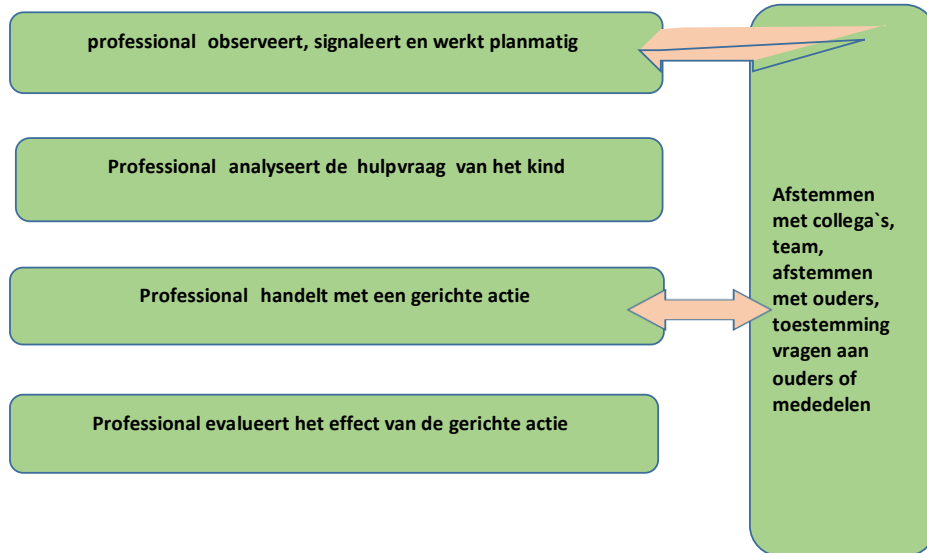
Ook op andere manieren gaan wij met ouders in gesprek. Bijvoorbeeld met een brainstormsessie, klanttevredenheidsonderzoek of ouderavond. De mening van iedere ouder telt, dat is ons uitgangspunt.



8. Bijlage.



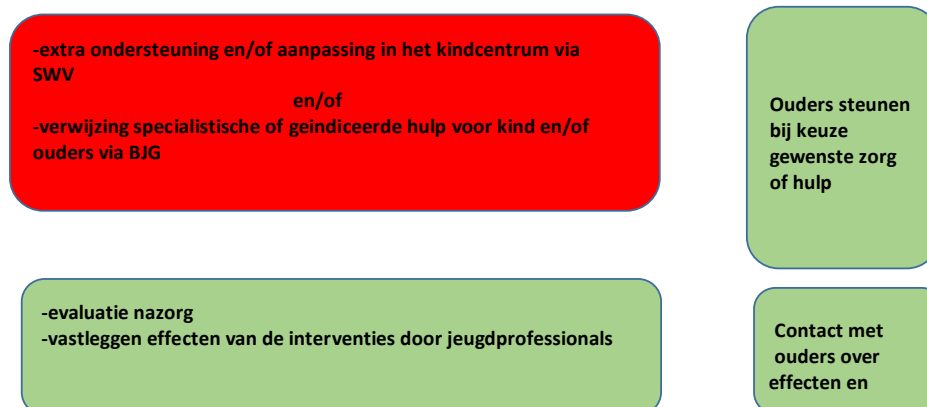
**BASISZORG OP HET KINDCENTRUM**



**BASISZORG AANGEVULD MET EXTRA ZORG**



**EXTRA GESPECIALISEERDE ZORG OF EXTERNE ZORG**



In samenwerking met Gemeente 's-Hertogenbosch en de werkgroep 0-23 (BJG, Divers, GGD, Juvans, MEE, Kanteel Kinderopvang, SWV regio de Meierij PO en VO)